

Pojedini brojevi:		Mjesečni pretplate:	
U Beogradu i u krajevima neposredno od n. i kr. četa po cijeni od	6 halara	U Beogradu i u krajevima neposredno od n. i kr. četa za januar i februar	100
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od	10 halara	U Beogradu za ostatak godine	2500
Izvan ovog područja po cijeni od	12 halara	U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji	3000
		U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije	4000

Uredništvo: BEOGRAD, Vuku Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate: Toplićeva ulica broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa: Kneze Mihaila ul. broj 38. Telefon br. 242.

Br. 347.

BEOGRAD, srijeda 19. decembra 1917.

Godina III.

Ratni izvještaji.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 18. decembra.

Istočno bojište:

Primirje.

Talijansko bojište:

Između Piave i Brenće traje uspješna borbena djelatnost.

Načelnik glavnog stožera.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 18. decembra.

Zapadno bojište:

Zbog bure i snježne vijavice bila je neznatna topnička djelatnost. U Flan. drži i zapadno od Cambraia pojačala se vatra pred veće. Izviđačka odjeljenja zarobila su na engleskom frontu na sjeveru zapadno od Pinona, na istočnoj obali rijeke Maase i jugo istočno od Thanna stanoviti broj Engleza i Francuza.

Istočno bojište:

Ništa novog.

Macedonsko bojište:

U zavijutku Crne Reke i između Vardara i Dojranjskoga jezera oživjela je na vrijeme topnička djelatnost.

Talijansko bojište:

Između Brenće i Piave na mnogo mjesta živahna topnička djelatnost. Istočno od Monte Solavolo zauzeti su dijelovi neprijateljskih položaja.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Primirje.

Saveznici su sa ruskim delegatima zaključili ugovor o primirju, koji se ne može otkazati do 14. januara, da bi ostalo dovoljno vremena za pregovore o miru, koji su već 15. o. m. otpočeli u Brest-Litovsku. U međuvremenu vlada mir na svima frontovima, koje drže ruske i rumunjske vojske, a saobraćaj između obje strana uređen je odredbama ugovora o primirju, koje su pravnički brižno razređene.

Nećemo ovdje raspravljati o tome, hoće li ovo primirje dovesti do mira ili do novih borbi. Naime sama činjenica, što je Rusija započela pregovore sa središnjim vlastima, a da se nije prethodno sporazumjela sa svojim saveznicima, predstavlja značajan momenat i ukazuje na to, da Rusija nikako više nije voljna, da i dalje vuče sporazumna kola. Iz toga se vidi, da se Rusija opet obazire jedino na svoju volju, da je ona do duše dockan, ali ipak jednom došla do spoznaje, da ona u ovom ratu nije bila ništa drugo

Zauzeti su na juriš talijanski položaji istočno od Monte Solavolo. Zarobljeno je preko 1000 Talijana. -- Predstojeća izmjena građanskih i invalidnih ratnih zarobljenika; ponovno uspostavljanje poštanskog i trgovačkog saobraćaja sa Rusijom.

nego li engleski izmećar, koji je nosio kožu na pazar za engleske interese, a kojemu su rdjavo plaćali francuskim zlatom dragocjene ljudske živote, koji su u toku ovih triju godina isprovali na frontovima. Ovo je saznanje pobudilo Rusiju, da napusti svoje dosadnje saveznike, što nijesu mogle spriječiti ni stroge odredbe londonskog ugovora. Na ime nova ruska vlada s pravom izjavljuje, da nju ne mogu vezivati ugovori, što su ih njene prethodnice zaključile pod engleskim pritiskom.

Za zapadne sile primirje predstavlja težak udarac, koji ima kako političkog, tako i vojničkog značaja. Na ime odlučnim držanjem Rusije dospjela je Engleska u „čor-sokak“, iz kojega će teško naći izlaza. Sada naravno sporazum ulaže najveći trud u to, da spriječi potpunu pogodbu između središnjih vlasti i Rusije. Dokaz je za ovo prije svega novi kurs, koji se opaža u sporazumnoj štampi. Dok su ranije pariski boulevardski listovi pisali neprijateljskim tonom protiv „bolševičke“ vlade, sada su udarili u sasvim druge žice, dajući mjerodavnim prije svega vještavim savjet, da se postaraju za stvaranje dobrih odnosa sa novim režimom, kako Rusiju ne bi još u većoj mjeri otjerali u imperijalističko njemačko naručje. Već su izmislili i novu, zgodnu frazu: sporazum, vele, ima sada još jednu novu dužnost, na ime, da brani zagroženu rusku demokraciju. Poluzvanični Wolfow ured objavio je luče jedno saopštenje, prema kojemu Njemačka pokazuje potpuno razumijevanje ruskom idealu o svjetskom miru. Ali Njemačka i njeni saveznici nijesu molili za mir; središnje vlasti još su i danas dovoljno snažne, da učine uzaludnim sve napore svojih protivnika i da izvoluju mir, koji je dostojan one silne krvi, što su je prolili u svojoj borbi za odbranu. Rusija je molila za ove pregovore, koji su sada evo doveli do ugovora o primirju, a ideja vodilica ovakvog ruskog rada bilo je uvjerenje, da je za ruski narod mnogo bolje, da sam sebi opredjeljuje svoju sudbinu i svoju budućnost, nego da i u buduću predstavlja sporazumnu hranu za toповe.

No na zapadu i dalje se ratuje. Svečani sporazumni govornik Lloyd George, tek je prije neki dan naglasio to uz uobičajeno hvalisanje. No i u zapadnim se državama sve više i više pojavljuju znači, koji pokazuju, da su i ti narodi siti rata, do duše ne ona krupna gospoda, koja se goste po ručkovima, a za koju rat nije ništa drugo nego li zvučna fraza, već široke narodne mase, koje se pate po rovovima i ko-

lima su dojadile muke, od kojih se ne mogu nadaći nikakvom oslobodjenju, nikakvom poboljšanju svoga položaja. Kako među protivnicima, tako i među zadržim pobornicima rata pojavljuju se kao neka samlast, koja se već dočepala nižih narodnih slojeva, koji najviše pate od posljedica rata, a sada ta samlast smjelo prodire i u parlamente, da tamo širi zdrav razum. U Italiji se protiv Orlandove vlade bori ugledna opozicija, Francuska sva odjekuje od Caillauxovog skandala, a što se engleskog naroda tiče, nije više tako daleko vrijeme, kada će i on dospjeti do razumnog saznanja. Sva ta vršenja u ostalim sporazumnim državama još će uvećati značaj zaključenoga primirja; od kada je iz nje izvadjena jedna od osnovnih greda, tresu se cijela kuća; sve se više bliži idealno mirno doba, a putem, što mu ga je prokrio pobjedonosni mač središnjih vlasti.

Pregovori u Brest-Litovsku.

Grof Czernin u Brest-Litovsku. Kao opunomoćenik Austro-Ugarske.

Kb. Beč, 18. decembra.

Ministar spoljnih poslova lično će prisustvovati pregovorima u Brest-Litovsku kao opunomoćenik Austro-Ugarske. Graf Czernin će u srijedu 19. o. m. otputovati u Brest-Litovsk. Kao njegovi praćoci će tamo otići: odjelni predstojnik ministarstva spoljnih poslova dr. Gratz, izvanredni poslanici i punomoćni ministri barun Mittag i dr. M. Wiesner, savjetnici poslanstva barun Andrian i grof Colloredo, kao i tajnik poslanstva barun Gantsch.

Trockij u miru.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Stockholm, 18. decembra.

Trockij, ruski ministar spoljnih poslova, izjavio je između ostaloga jednom švedskom novinaru: Druga ruska revolucija ubila je rat. Naš zadatak ograničava se na to, da lješinu zatpa. Primirje i mir, to je naše oružje protiv antirevolucionarnog građanstva. Naravno, da ćemo konstituenti predložiti uslove primirja. Ovi se do sada nijesu mogli obaviti, pošto pojedine reakcionarne izborne komisije nijesu htjele provesti pojedine odredbe, koje su se odnosile na izbor. 35 poslanika kadjetske stranke morali su se isključiti iz konstituante, pošto su potpomagali štrajkaški pokret protiv vlade. Ovih 35 poslanika isključuje se također za vrijeme građanskog rata

iz narodne skupštine. Ovo je doduše protiv našeg ustava, ali revolucija stvara sama sebi zakone. Ljevica revolucionarnih socijalista, koja je do sada radila zajednički sa bolševicima, želi, da prema kadjetima budemo pravičniji, ali plenarna sjednica savjeta baš je noćas odlučila, sa 150 glasova protiv 87, da će potpomagati vladine postupke. Položaj vlade je vojnički i politički veoma dobar. Činovnički otpor počinje popuštati, i bio je već u principu pao, kad smo zauzeli državnu banku. Sad priznaju i banke, da država ima pravo nadzora nad njihovim finansijskim operacijama.

Odjeci primirja.

Objava primirja u Sobrañju.

Kb. Sofija, 18. decembra.

Ministar predsjednik Radoslavov objavio je danas u sobranju uz opštu pažnju sklopljeni ugovor s Rusijom o primirju. Čitanje ugovora propručeno je jednodušnim odobravanjem svih stranaka.

Glasovi bečke štampe.

Kb. Beč, 18. decembra.

I današnji listovi utvrđuju jednodušno, da je sklopljeni ugovor o primirju jak uspjeh posljednje mirovne politike središnjih sila, koja je tačno prije godinu dana prvi put izražena.

Zadovoljstvo njemačke štampe.

Kb. Berlin, 18. decembra.

Sa zadovoljstvom govore svi jutarnji listovi o sa svim neobičnom postupku, što je odmah poslije zaključenih pregovora o primirju predat javnosti dokument o primirju bez ikakvog ograničenja.

Utisak u Carigradu.

Kb. Carigrad, 18. decembra.

Vijest o zaključenju primirja sa Rusijom imala je senzacionalni učinak naročito, što iz njega slijede sloboda trgovačkog brodarstva na Crnom moru. Svijet se otkima za novine i svuda se opaža velika radost zbog tog događaja.

Položaj ruske vlade.

OPŠTE STANJE U RUSIJI.

Siguran položaj ruske vlade.

Mir blitzu.

Kb. Stockholm, 16. decembra.

(Zakašnjeno). Högelund, vodj ljevice, koji se bavi u Petrogradu, brzojavlja listu „Politiken“ poslije razgovora s Lenjinom, Trockijem, gos-

podjom Kolomtai i Buharinom, da položaj vladin izgleda vrlo siguran. U opšte se vjeruje, da je mir blizak i to ne separatan, već opšti mir. Juče smo bili svjedoci kadjetske demonstracije, koja se izjavila. Seljački kongres izjavio se u korist ljevice. Černov je izgubio svoj utjecaj.

Tobožnji bijeg bivšeg cara.

Kb. Petrograd, 18. decembra.

Petrogradski brzojavni ured javlja: Savez željezničara pobija vijest o bijegu Nikole Romanova.

Novi pogromi.

Kb. Stockholm, 18. decembra.

Jevrejski dopisni ured javlja o novim pogromima i nemirima u guberniji Mohiljev, Kijev i Voliniji, u kojima naročito učestvuju vojnici crvene garde. Naročito veliki pogrom je bio u Brody, graničnom gradu Galicije.

Opšta nenaklonost prema Engleskoj.

Kb. Bern, 18. decembra.

Petrogradski dopisnik „Morning Post“a javlja o držanju ruskih stranaka prema Engleskoj i dolazi do zaključka, da u Rusiji nema više ni jedne grupe, koja bi Engleskoj bila naklonjena.

Pokušaj sporazumnih sila da ponovo potstaknu Rusiju.

Kb. Berlin, 18. decembra.

Wolfow ured javlja: Njemačka štampa pažljivo prati grčevite napore Njemačkoj protivničke štampe, da kod ruske vlade izazove nepovjerenje prema namjerama Njemačke. Ona kazuje, koliko mora da je boli čudnovata nagla promjena držanja prema ruskom savezniku. Još do skora je ruska vlada obasipana grdnjama i prijelito joj se kaznom. Sad pak ni najmanje ne zazire od pretvaranja, da rusku demokraciju, koju zagrožava njemački imperijalizam, želi da štiti i brani. Rusija, tako suprot tome naglašava njemačka štampa, može biti potpuno sigurna, da Njemačka potpuno shvaća ruski ideal o svjetskom miru, dok kod sporazumnih sila postoji samo jedno mjerodavno gledište, da li s ruskim vojnicima može i dalje raspolagati kao s topovskom hranom, ili ne.

Čičerin pušten na slobodu.

Ali mu Engleska ne dozvoljava povratak u Petrograd.

Kb. Amsterdam, 18. decembra.

„Algemeen Handelsblad“ saznaje iz Londona, da je Čičerin, kog je bolševička vlada imenovala za rusog poslanika u Londonu, pušten u slobodu. Međutim se engleska vlada protiv, da mu dozvoli povratak u Petrograd.

Podlistak.

Moj tata.

Danas uđo u naš salon i približio se onome stočiću ispod ogledala. Tamo u uglu, na kome stoji moja ljedožuta šatula. Otvorih je i iz nje izvadih jedan mali album, kojega mi je X kupila baš za ovo „detinjce“. Ja sam već odmah ismetnula sve svoje fotografije, a i one koje mi pripadaju; a među njima na prvom listu imam? — Vas tatice! Sta vidih: vidih jedno slabo, izmučeno lice, sama tuga, seta. (jer duša pati) sama briga, neka čudna neizvesnost. Ta oni su mi prestavili sve strašno, sam užas, jezu; i on, on je sen čiste slobodne duše, lica — duševno vedra i srećna čovjeka. Duša me zabole, hol nadjaha, preli se u jetkost, jed i ja sva otrovna proklinjah: i Miro! i ljude i veseli i razum i srce, koje razume i osjeća; a suze su skrivale to bolno, nesrećno lice, koje umire, čezne za nama i davale mi izraz većeg ocaja, bola, bleđila, nedostajne patnje i soni! Moj tatice, daleko tamo negde!!!

Već i treći detinjci, moj tatice, a vi me ni sad niste veza'!!!

Vraćam se kući, sneg sitan sipa mi u lice i zavejava me grozno, smrtno ledeno uz pripomoć strahotnih vetova u bijem vijuku čuam tvoje — so se'šn, so hold — samo surovo, smrtno, puno jeze, kao iz groba od tebe da do'azi...

Tmboba (Z. D.)

Milorad M. Petrović:

Glasno jecanje.

Dragi tata!

Od tebe već 4 meseca nismo dobili pismo; Mi tebi pišemo gotovo svaki dan, neznamo da li ti naša pisma dolijaju. Sta je to? Ovo ti pišemo šaljem po ovom gospodinu. Njemu i njegovoj porodici, dozvolili su, da se mogu vratiti u Beograd. O ala su srećni! A mi? Dalićemo se mi kad god videći? Nkad! Mni se čini i i ja uobražavam, da taj dan n'kad nećemo doći. Oslabila sam i ostarila, i nebi me poznao kad bi me video. A naša deca? Naša dobra deca, oni su senke; dobro i poslušne senke, koje je ova beda, što je podnosimo napravila mudracima i stojićima, koji junački pate. Da, ali, da li će oni sve to moći izdržati i dokle? Ja zebem za njih. Pa posle toga, moja duša i moje srce rastržu se od bola, kad ih vidim ovako besposlene. Naš najstariji matorac Boško, i ako je svršio tamo malu maturu, ovdje je učio ponova III. razred gimnazije. Raduška je također svršila ovdje III. razred; Miroslav je na neki način svršio odmah II. razred gimnazije, i ako je kao što znaš imao samo osnovnu školu; Danka je počela osnovnu. Svi su odlično svršili školsku godinu. Dolazio nam je o slavi i direktor ovd. gimnazije sa gospodom i čestitao mi. Ali sad? Ovi stariji ne mogu dalje, jer u ovoj varoši nema više od tri razreda gimnazije. Vodila bi ih u Niš — ali kako i sa čime. Znaš li ti da meni samo za hleb treba 60—80 leva nedeljno. Pa i njega nemamo dovoljno. Od tebe već 4 meseca nisam nikakva glasa dobila, a novac što si nam pre toga poslao odavno sam pot'ošala. Ah spasi me iz ovog čifinskog mesta, Mi ovdje nemamo orlatelja, mi

uopšte nemamo prijatelja sem tebe; ti si naš jedini, i najveći prijatelj, jedino naše blago.

Zašto si nas onda ostavio i napustio, ili si valjda tamo na našem slatkom ognjištu zaboravio da ovdemo, daleko od tebe, imaš četiri crva za sobom, i jednu nasrećnu ženu, koji pište za svojim ognjištem i za tobom, ali ih niko ne čuje.

Svake večeri, kad naša dečica očitaju molitvu samo za tebe, i kad se, ah koliko puta i bez večere, gladni krenu u postelju, ja iz njih mladih prsiju začujem jednu buru od uzdaha, a kad već legnu u postelju, ja dugo i dugo čujem njihovo glasno jecanje. Sviju me je žal, ali za tvoju ljubimicu i mezimicu, Danku najviše. Ona i u snu jeca: Tata, tata, gladna sam. Zašto si me ostavio.

Oh, da je samo jedanput da čuješ taj vapaj, ti bi, ako si nas ikad voleo, doleteo kod nas, zgrabio u naručje i izbio iz ovoga pakla.

Ali ti nas ne čuješ! Ti nas ne voliš. Ti si nas ostavio da umremo od studeni i od gladi, i mi ćemo umreti, ali upamti dobro, da će poslednja misao naša, poslednja slika, s kojom se budemo praštali u našoj bolnoj i izmučenoj duši biti ti i samo ti, i niko više.

Tvoja R.

A. G. Matoš:

Stevan Sremac.

(Nas'avak).

Sremac ne bi bio tako interesantan, da nije jedan od najizrazitijih tipova onih srpskih književnika, po kojima je beogradska literarna boema —

u miniaturi, dakako — toliko slična engleskim literatima XVII. stoljeća, kada Savage spavaše pod vedrim nebom, kada frivolni grof Rochester daje batinati Drydena, pišući raspravu o smiješnosti, kada je Ward, falsifikator, okitio svojom prisutnošću sramotni stup i kada Jovijalni doctor Johnson valjaše svoju korupltenost londonskim ulicama, igrajući se u džepu ljuskom od naranče. Nekadašnja kafana Dardanell, a pomalo i sadašnja Pozorišna Kavana daje vam po kalkada kao refleks čuvenih literarnih kafana XVIII. stoljeća: Procoepa u Parisu i čuvene Sirene u Londonu. Tu se često sastaju svi opasni pamfletisti beogradske novine, sve što ne spada u „koteriju“ profesorske literature i akademijske, univerzitetske, autoritativne kritike, sve što više voli ljude od ideja, život od teorije, umjetnost od strančarstva. Nekada su u tom društvu sjali Vojislav Ilić, Janko Veselinović i Glišić, ali Glišić se iza Jankove smrti povukao, a danas su tu najtipičniji Branislav Nušić, Bora Stanković — po mom mišljenju danas najbolji srpski pripovjedač, bivši ministar Pavle Marinković i sjajni komičar Ilija Stanojević („Čiča“), satirik Domanojević (i on teško boluje) i Milorad Petrović. Inače „kafanski ljudi“ ne dolaze u to društvo s političkih razloga. Taj krug je jedan od najduhovitijih i najslobodnijih od svih meni poznatih. Ni pariska boema nema više duha i „papra“. I Pera Todorović, demerizator beogradske štampe, najžigosaniji i najdaroovitiji srpski novinar, srpski Emil Girardin, i on se pokatšto nadje u tom paradoksalnom kolu, gdje — kao u XVIII. stoljeću — konversa-

cija i dobra dosjetka više vrijedi od uspjeha dobre knjige. Ovamo neka ne dolazi nitko, tko je kao La Fontaine trom i glup u društvu. Tu je Milan Gjorgjević, novinar, sa ženom, danas najboljom beogradskom glumicom, učitelji Sretenović i Pera Jovanović, urednik „Pravde“ Jova Adamović, glumac Gavrilović, pa simbolista Dik (Vladislav Petković) i Sima Pandurović, urednik „Politike“ Ribnikar (sličan Amerikancu), „beogradski Sarcey“ Jefta Ugrčić itd. Sasvim je prirodno, da su se u takvoj atmosferi morali razviti sjajni, sasvim specijalni causeuri i pričaoći, od kojih je bez sumnje najbolji Žarko J. Ilić, brat Vojislava i Dragutina, najbolji beogradski feljtonista ako i ne piše. U djelima svih savremenih humorista beogradskih naći ćete tragova njegovog duha. Sremac ima cijele Žarkove fraze (n. pr. „kao pas sa čičkom u repu“), a Demanović je njegovu priču o Mitropolitovom Mačku jednostavno prepričao (u Du. Lstu). Prilike se mijenjaju, a ovaj način života literarnog i u Beogradu izumire. I srpska boema iščezava. Našt tobože prozračni dan bit će već za desetak godina najljublj romanika, jer je savremenost uvijek ironična, prošlost i budućnost poetična. Evo u takvom društvu carevaše lijepa, bijela, gospodska i bečarska glava Steve Sremca, a pored nje sarkastična maska Bakhovog tragičnog jarca, maska Žarka Ilića i gaskonska glava Branislava Nušića. Ako je najveća tragika modernoga života vulgarnost, Sremac je umro groznom, tragičnom smrću, vulgarnom i glupom od Zoline i čuvenog fizičara Curie. I glumca i dramatičara

Protiv ugušivanja slobode štampe.
Kb. Stockholm, 18. decembra.
Petrogradski list „Zarja“ donosi oštar protest protiv ugušivanja slobode štampe, koje čini današnja boljševička vlada.

Predstojeća njemačka ofenziva na zapadu,

Pisanje engleske štampe.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Rotterdam, 18. decembra.
Engleski listovi bave se danas skoro isključivo mišlju ba- jagi predstojeće njemačke ofenzive na zapadnom fron- tu. „Daily Mail“ kaže: Nijemci su sigurno prevukli čete na zapadni front. List poziva, vojne krugove i narod, da pozovu u rat svakog mogućeg čovjeka, da bi se zadržao njemački pohod kroz Evropu.

Italija pred krizom.
Progoni poslanika. — Giolitti na vidiku.

Kb. Lugano, 18. decembra.
Tajne sjednice poslaničke komore protežu se više no što se predviđalo. Zbog toga je ministarstvo bilo prinudje- no, da raspravu Tittonijeve interpelacije u senatu odloži za kasnije vrijeme. Li- stovi nemaju nikakve važnije vijesti iz tih sjednica, ali kao da su nazreli, da raspravljanja između komore i ministar- stva ne tako povoljno. Time se osjećaju ugroženi ratno fanatični organi u svim interesima. Ovi reaguju osim ograničenim novinarskim člancima i ličnim napadima protiv onih političara, koji kao da rade na ostvarenju protivničkih težnja. U to- me su im na ruci vojne i sudske vlasti, koje su djelimično već povele istragu protiv nekolicine poslanika kao što su: Sig- ne de Giovanni, Migliotti, Gros- so Campana, Berardini, Tever- na, Bruno de Belmonte i drugi, a zbog držanja ovih, protivnog ratnoj disci- plini. Ovima istragama kao da će slijedo- vati još druge. I neki poslanici pristali su da pomognu sudski progon protiv svojih drugova. Jedan od njih, Pietro Vole, piše u ostaloj u listu „Giorna- le d' Italia“ članak, u kom izvod, da je tajna sjednica poslaničke komore sumorna i žalosa kuhinja vjestica. Sto- žimo, veli, pred parlamentarnom zavje- rom, zasnovanom u mraku neiskazane i nezastužene nesreće, koja se svalila na vojsku i iskrvavljenu zemlju; stojimo pred osnovom za protjerivanje ministra spoljnih poslova, Sonnina, i za izaziva- nje ministarske krize, koja bi bila gora od krize kod Kobarida i iz koje bi tre- biao da se pojavi Giolittov kabinet od samih ljudi, koji hoće mir.

Dvanaesta bitka na Soči.
Odklikovani njemački časnici.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Berlin, 18. decembra.
Generalmajor Lequis odklikovan je zbog uspjeha njegove divizije u Italiji redom „Pour le mérite“. Ova je po- bjeđnički probala sočanski front kod Tol- mina, savladala tjesnac kod Cevada (Cividale) u neprekidnim bojovima, i o- svojivši jako branjani mostobran kod Daniele Ragogna, izvojevala prijelaz pe- ko Tagliamenta. Pricuvni poručnik Schörner od bavarskog pješadijskog gardijskog puka, dobio je isto veselo od- šće, jer mu je sa njegovom četom poslo- „a rukom, da brzom postupkom dobije naročito jako izgrađenu tačku talijan- skog položaja, što je omogućilo odlične uspjehe 25. oktobra.

Cvjetiča lane pregaziše nekakve talji- ge. Ovdajšnji listovi prečutahu pravi uzrok Sremčeve smrti. Fakat je, da je otrovao krv, pateći od hemoroida. Ubila ga legendarna nečistoća srpskih nužnika, dakle ostatak barbarstva baš onoga vremena, kojemu se — jadnik! — toliko divio, da je mrzio epohu, koja je već zbog toga superiornija od proš-losti, jer je izumjela „engleski papir“. Taj kršni čovjek umro je slučajno i ba- nalno kao Bazarov. Opis vulgarnosti života i tragičnih njegovih banalnosti u Sremčevom djelu možda je tek slut- nja vlastite smrti.

I opet jedan dokaz, da je život tra- gikomedijski i da je smrt još sarkastični- ja od života.

II.
Na formaciju Sremca književnika najviše odlučivaše njegov tjak, pokoj- ni profesor Vel. Skole i akademik Jo- van Ojorgjević. I nećak postade histo- rik i pripovjedač.
I kao historik je pripovjedač. Nje- gove priče mogu se dakle podijeliti u savremene i u povjesne. Dok prošlost posmatra oduševljeno, sadašnjost ga tek ljuti i nasimjava. Otud dijametral- na razlika u tonu njegovih historijskih i modernih slika. U prvima je pateti- čan, imitirajući narodne pjesme i stil Sv. Pisma, tražeći visoki stil i veličan- stven izraz, u modernima je to zajed- livijši, što je opisivao vrijeme bliže, sa- vremenije, u tolikoj akceleraciji, da su događaji od prije 30—40 godina opi- sani humoristički, dok se taj dobro- čudni humor to više pretvara u satiru, što su noviji ljudi i događaji. Sremac dakle i u tome precjenjivanju prošlosti i podcjenjivanju sadašnjosti nalikuje glavnom svom učitelju Ogoju. I on je

Afera Caillaux.
Clémenceau brani Barrera.
Kb. Bern, 18. decembra.
„Petit Parisien“ piše: Pri saslu- šanju istražnog odbora komore u stvari Caillauxa, Clémenceau je odlučno pro- testovao protiv navoda Caillauxa, da je on žrtva smicalica poslanika Barrera. On (Clémenceau) se oslanja sa svojim na- vodima na diplomatska akta i ne može dozvoliti, da se poslaniku republike pod- meću pogrešni izvještaji.

Pooštreni podmornički rat.
Veliki uspjeh jedne njemačke pod- mornice.

Kb. Berlin, 18. decembra.
Wolfiv uređ javlja: Jedna od naših podmornica, zapovjednik pomorski kape- tan Rose, uništila je 5. decembra u kanalu američki razarač „Jakob Jones“ i tom prilikom je zarobila 2 mornara. Podmornica je zatim s dobrim uspjehom, uprkos jakom neprijateljskom otporu, napala trgovinski saobraćaj i po- topila je svega 8 parnih brodova sa 22.000 bruto tona. Njene žrtve bila su 4 ve- lika parna broda u jako osjevanom sprovodu, među njima engleski parobrod „Westlands“, 3112 tona, natovaren u- gljem za Nantes, i engleski parobrod „Nyanassa“, 4053 tone. Jedan je nao- ružani parobrod, koji je odvojeno plo- vio, izbačen pogodkom iz jakog sproveda. En- gleski parobrod „Barisword“, 2333 to- ne, koji je plovio u osjevanom sprovodu u zapadnom pravcu pored engleske obale, pogodjen je torpediskim mekom.

Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Turska u ratu.
Novi ratni krediti.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Carigrad, 18. decembra.
Vlada je predložila komori nak- nadni kredit od 600.000 funata za te- kući pomorski proračun.

Najnovije brzojavne vijesti.
7. austrijski ratni zajam.

Beč, 18. decembra.
Dosadnji upis na 7. austrijski ratni zajam prešao je svotu od 5,8 milijardi kruna. Još nijesu stigli izvještaji o dje- lničnom upisu.

Izložba austro-ugarskih ratnih slika u Berlinu.

Kb. Berlin, 18. decembra.
Juče je u akademiji umjetnosti bilo prethodno razgledanje izložbe djela austro-ugarskih ratnih slika i vajara s fronta Soče, koju je priredio c. i k. ratni stan za štampu. U prisustvu za- stupnika ratnog stana za štampu, ma- jora Sobicke i natporučnika pl. Jozsike, razgledali su izložbu zastupnici štampe i dopisnici. Izložba je danas otvorena.

Povećan hljebni obrok u Petrogradu.

Kb. Petrograd, 18. decembra.
Hljebni obrok povećan je za tri čet- vrtine običnog dodatka.

Sv. Nikola, arhiepiskop Mir-Likiskij.

Današnji dan posvećen je u pravoslavnom svetu Svetom ocu Nikola-ju, i za to hoćemo o njemu da progov- orimo nekoliko reči.
On se rodio u oblasti Likiji, u gra- du Patari u Maloj Aziji, za vreme rimskog cara Valerijana. U domu svo- jih roditelja Teofana i None on je lepo vaspitan, i po svršetku škola, kad je

odrastao, njega njegov stric, koji je bio arhiepiskop uveo u sveštenički čin.
Docije, kad mu umre stric, onda Nikolu izberu za Episkopa. I kao sve- štenik i kao Episkop, on se starao, da ide stazama Spasiteljevim, i ceo nje- gov život ispunjen je ljubavlju i dobro- činstvima prema bližnjima.
Za vreme gonjenja Hrišćana pod carem Dioklecijanom, on dopade tam- nice iz koje ga je docije izbavio car Konstantin, koji ga je posle odliko- vao članstvom na Vaseljenskom sabo- ru u Nikeji.

U to vreme i carica Jelena prona- dje krst Hristov, i mnogi ljudi podjoše svetom mestu na poklonjenje. I sv. Ni- kola je išao, i priča se, da su mu se na tom putu desili čudni slučajevi.

Tako priča se, da kad se on na- vezao na more, prorokao je da će biti bure. Mornari su tvrdili protivno, ali se brzo začuđiše, jer bura zaista otpo- če. Svi se na ladji poplašišu, ali kad Nikola kleknu Bogu na molitvu, bura se utiša. Posle toga kad se vraćao iz Palestine, ladjari ne htedoše da ga vo- ze u Likiju. Nikola ih opomenu na Bo- ga, ali oni mu počeoš pretiti. Ali u tom se podiže bura i okrete ladju u pravcu, kojim je on htio i stade u jedno Likij- sko pristanište baš gde je trebalo.

Ima puno još priča o njegovim dobročinstvima. Jednom u Likiji vla- daše glad, a u Italiji beše jedan trgo- vac koji je imao mnogo žita. Njemu se u snu javi sv. Nikola i dade mu kapare tri zlatnika, da donese punu ladju žita. On to zaista i učinu, donese žito i narod spase od gladi.

Jednom jednu ladju, koja je plo- vila iz Palestine nadje bura. Mornari pripa- doše na molitvu sv. Nikoli. On im se ja- vi i reče: „Evo dođoh vam, ne bojte se“. Onda dohvati sam krmu i poče la- djom upravljati. Malo za tim bura se utiša.

Tako je sv. Nikola do svoje dubo- ke starosti upravljao crkvom, i umro je 345. godine posle Hrista u petak 6. decembra. Kao sveštenik služio je Bo- gu i narodu 58 godina.

Njegov grob posle njegove smrti bio je nekoliko stotina godina sveto mesto, kome je narod dolazio iz naj- daljih krajeva na poklonjenje.

U XI veku po Hristu, Turci osvo- je skoro svu istočnu Aziju. Onda se sveti Nikola javi u snu jednom sve- šteniku Barskom i reče mu: „Idi, javi mome narodu, da moje telo iz Mira u Likiji prenese u Bar“. Tada se gradja- ni barski dogovore, preruše kaludjere u ladjare i natovare ladje hranom. Oni otputuju i iz crkve mirske uzmu telo svetiteljevo i svečano donesu u Bar maja 8. pred večer 1096. godine i sahra- ne u crkvi sv. Jovana. Na njegov grob dolazili su slepi, gluvi, mutavi; molili su za iscelenje i isceljivali se. Posle tri godine podignu veliku crkvu i tu pre- nesu mošti njegove. Ovom hramu je docije srpski kralj Stevan Dečanski slao ogromne priloge i sav ikonosias srebrom okitio, jer je njemu sv. Ni- kola vid povratio.

Naš narod praznuje zimnjeg sv. Nikolu danas 6. decembra i letnjeg 9. maja.

Sv. Nikolu smatraju mornari kao gospodara nad vodom i za to ga svi ladjari slave kao svog patrona. Naro- čito se sv. Nikola praznuje duž Jadrans- kog mora. Pricaju da ga čak i muslim- manski mornari poštuju. Uoči sv. Ni- kole, u 4 sata po podne, svaka ladja, ma gde se našla spušta lenger u vodu, a na sv. Nikolu svi ladjari praznuju, istaknu zastave na ladji i pucaju iz to- pova.

Milorad M. Petrović.

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je srijeda 19. decembra, po sta- rom 6. decembra. — Rimokatolici: Vla- dimir; pravoslavni: Sveti Nikola.
Casnička i činovnička kasina otvo- rena je do 12 sati u noć.
C. i k. vojnički dom: Čitaonica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.
Beogradski orkestram (u zimskom pozorištu, prije Boulevard): Početak pred- stave u 8:30 sati uveče.
Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici 58 (Kolosenu): U 6 sati uveče predstava za vojnike, a u 8:30 sati uveče predstava za časnike. — C. i k. gra- djansko kino na Terazijama br. 27 (Paris): U 6 sati uveče predstava za građanstvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmicu od 16. do uključivo 22. decembra obavljaju noćnu službu u Beogradu ove ljekarne: I. rejon: Dr. Panić, Saborna ulica br. 77; II. rejon: Sekulić, Ta- kovska ul. br. 37; III. rejon: Protić, Kralja Milanova ul. broj 87.

Posljednji električni voz za Topči- der kreće od spomenika u 3:30 sati posle podne, a iz Topčidera za Beograd u 4:03 sata posle podne. To važi i za ne- delju.

Red vožnje parobrodima iz Beograda u Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati posle podne. Iz Zemun za Beograd: 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 posl. podne. — Iz Zemun u Pancsovu: u 6 sati ujutro i u 12 sati u podne. — Iz Pancsove u Zemun: U 8:30 sati prije podne i 3 sata posle podne. — Ladja, koja vozi između Zemun i Pancsove i obratno ne pristaje u Beogradu.

Kretanje parobroda za vojni- ke. Odlazak iz Zemun i Beograda u Oršovu svakog ponedjeljka, srijede i subo- te. Odlazak iz Beograda u 5 sati izjutra, dolazak u Oršovu u 3 sata i 10 minuta posle podne. Iz Oršove u Zemun i Beog- rad svake nedjelje, utorka i četvrtka, odla- zak iz Oršove u 5 sati izjutra, dolazak u Beograd u 8:30 sati u večer.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima.
Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata posle podne. U bolnici „Brijuni“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata posle podne. — U c. i k. gradskoj bolnici: u utork, čet- vrtak i nedelju od 1—3 posle podne.

Kužna bolnica: Posjeta nije dozvo- ljena. Obavješćenja o bolesnicima dnevno od 11 do 12 sati prije podne na ulazu u baštu bolničke zgrade sa strane Vidinske ulice.

Vojno parno toplo kupatilo u Car Dušanovoj ulici. — I. Ku- patilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati posle podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — b) Za građanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati posle podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — 2. Parno kupatilo za časnike inijamiravne činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati posle podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — Za gra- djane muškog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati posle podne. — Cas- nicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za građanstvo (ponedjelj- kom i četvrtkom). Blagajna se zatvara rad- nim danima u 12 1/2 sati, a nedjeljom i pra- znicima u 12 sati u podne.

Sveti Nikola.

Današnji praznik sv. Nikolu proslav- ljuje kao svoje krsno ime, može se reći polovina srpskog naroda. Onoga, koji da- našnji praznik slavi kao svoje krsno ime, narod zove nikoljštak. I brodari — ladjari slave sv. Nikolu kao svoga zašti- tnika. Kako je ovaj običaj proslave krsnog imena postao i kako se on vrši u gra- dovinama, a kako u narodu, jer se u mnogo- me razlikuje, mi ćemo donijeti u jednom od narednih brojeva našeg lista.

Zarobljeni srpski časnici u Ašahu.

Svi srpski zarobljeni časnici, koji su se nalazili u zarobljeničkom logoru u A- šahu (Aschach a./D.), premješteni su u

zarobljenički logor Grödig kod Salz- burga. Porodiče zarobljenih časnika o- vim se na to upozoravaju i umoljavaju, da svoja pisma upućena zarobljenicima časnicima u Ašahu ne adresiraju u A- šah, nego u Grödig. Srpska se štampa u inostranstvu umoljava, da ovu vijest preštampa. Isto se tako na tu promjenu upozoruju srpska društva za pomoć, da svoje darove u buduću šalju na ispravnu adresu i o tom obavijeste sve interesir- ane pojedince.

Austro-Ugarske letilice nad Beogra- dom.

Juče prije podne pružao se nad Beogradom lijep prizor: četiri su austro- ugarske letilice kružile gradom i izba- civala pozive za upisivanje na VII. ratni zajam. Elegantni i sigurni lijet letilica, izazvao je na ulice silan radoznali svi- jet, koji je sa zanimanjem pratio rad ovih vazdušnih „ptica“, sve dok se ove i opet nijesu izgubile preko Sava.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 19. decembra 1494. godine umro je u Reggio talijan- ski pjesnik Matteo Maria Bojarde, grof Scandiano. Rodjen je 1434. god. — 19. decembra 1498. godine ro- djen je u Gunzenhausenu teolog An- dreas Osfander. — 19. decembra 1594. god. rodio se u Stockholmu znameniti švedski kralj Gustav (II) Adolf, jedan od najznamenitijih vladara i vojskovođa u svjetskoj istoriji. U svojoj mladosti stekao je odlično op- šte i vojničko obrazovanje. Kada je 1611. god. poslize kratke namjesničke vladavine stupio na prijesto za svojim ocem Karlom IX, Švedska je jedno- vremeno bila upletena u tri rata. Naj- opasniji su joj protivnici bili Danci, koji su tada bili osvojili cio južni dio Švedske. Sa njima Gustav Adolf za- ključio knarodski mir, po kome su Danci vratili zauzete krajeve u zamje- nu za zamašnu ratnu odštetu, koju je valjalo isplatiti za šest godina. Ovo je postignuto prije svega ličnim kralje- vim poštovanjem. Drugi protivnik bili su mu Rusi. Protiv njih je Gustav Adolf 1614. i 1615. godine uspješno vojevao i osvojio od njih baltičku po- krajinu Ingermanlandsku. No najopasniji mu je protivnik bila Polj- ska. Njen kralj Zigmund III, koji je pripadao katoličkoj lozi dinastije Wasa, koja je vladala u Švedskoj, nije priznavao Gustava Adolfa i sam je polagao pravo i na švedsku krunu. Ma da je sa njime više puta zaključiva- no primirje, dolazilo je sve iznova do oružanih sukoba između Švedske i Poljske. 1621. god. Gustav Adolf se sa vojskom iskrca na ušću Dvine (koji su krajevi tada pripadali Polj- skoj) i u dva pohoda, — 1621.—22. i 1625. (26. godine) osvojio je vrlo pro- strane krajeve. Tako je Gustav Adolf za prvih nekoliko godina svoje vladavine postigao cilj, što ga je sebi bio postavio pri stupanju na prijesto — da obezbijedi Švedskoj neograničeno gospodarenje baltičkim morem. No on se ovim ratovima nije dao ometni ni u unutarnjem izgrađivanju svoje drža- ve. Izvršio je mnoge značajne reforme na kulturnom, privrednom i političkom polju. Podigao je industriju, dovodeći preduzimače iz najnaprednijih evrop- skih krajeva; postavio je sudstvo na savremenije temelje, podigao je na- rodnu prosvjetu i najzad uspio je čvr- sto privezati sve plemstvo u zemlju za svoj dom. Ove reforme, kao i sil- na organizacija njegova u prvim rata- vima okužane vojske položili su te- melj značajnoj ulozi, što ju je igrala Švedska u svjetskoj istoriji u daljem toku XVII i u prvom dijelu XVIII vje- k.

plk. pa, kao ono naši popovi, stade is- pod astala tražiti po njemu! „Zaljub- ljen Srbini obično je grub“. „Grozno se opario i lajao kao besan na paprikaš, trčeci poizdale u naokolo oko njega kao oko ježa“. „Beše čelobjija petah. Kad si spacira pokraj plot, trče po- njeg komšijske kokoške kako palilulke devojke po gardista narednika...“ „Temeljan i on i njegova gospodja, su- šta slika Verhajmova dvostrine kase“.

„A ona... samo gleda u levo u zem- lju, pa dobije ko neke male brčice kao od rose“. „A svaki pop čudo što voli kroine“. „Sareni se od silnih pantlika kao slobodno međunarodno pristani- šte od barjaka...“ „Obojica debeli kao narodni fondovi“. „Mantija samo što im ne prsne ispod pazuha a pojas nikako da se skrasi na trbuhu nego sve bago pod bradu i bliže vratu“. „Kuće izdrpa- ne kao red prosijaka pred crkvom“.

„Pop-Cirina glava se pušila ko obare- na šunka kad je izvadiš iz velikog lonca“. I t. d.
Tu virtuoznost naći u dva tri cr- teža karakteristiku jest uzrok, šta su sporedne osobe često prirodni i ne- zaboravnije od glavnih. Pop Cira i Spi- ra nisu bolje karakterisani od nekih sporednih osoba u romanu. U Limuna- ciji na Selu je učitelj Sreta, junak pri- če, odviše karikiran i nije prirodan kao Mića Oficir, Triandafil i famuluz. U Ivkovoj Slavi su dva-tri tipa tako ži- va, da su to možda najživiji ljudi u ci- jeloj srpskoj književnosti. Sremac je svoje tipove radio po živim modelima. U eksemplaru Pop Cira i pop Spira nalazim piščevom rukom zabilježena imena modela te dvojice: Vasa Milo- varović i Joca Teodorović. Pop-Oluja zvao se Nikola Olgorović. „nepozna-

epik i satirik. I on je klasik po svojoj naivnoj logici, vrlo često parafrazirao- ni u klasičnim, naročito latinskim pjesnicima, po kojoj čovjek poče živ- jeti u raju zlatnog vremena, dospjevši preko bakarnog vijeka u savremenit- ost okrutnog željeza. Tako shvata po- vijest Biblija i stariji historici, n. pr. Bossuet.

Sremčevu djelo dakle ima dva osnovna i sasvim različna stila: uzvi- šen, idealističan i ironičan, realističan. U historijskim pričama je lirik, u hu- morističnim epik sa svim nesavremeni- m episkim širinama. U prvima je jezik čist i biran, u drugima karikiran, narječje većinom istočno.

„Zapjevao bih, pune duše, slavu Srebalja i sretna vremena ona, kada prbale naše bješe zvijezda, koja poka- zivaše potištenim narodima put spasu, a teška briga tudjincima kada bijahu gospodari krajeva ovih.“

„Ali mi je ruka neyješta guslama, grlo slabo za pjesme, koje bi slavile pobjedu, i Davor ne bi vodio ruku pre- ko strua gusenih; za to ostavljam da ih drugi bolji bolje opjeva. Ostavljam ih tužne duše i srca i žalim još samo što nam krajeve naše davno orlovi ostaviše; — jer bih uzeo pero jedino iz krila orlova, da njime opišem pre- daka naših slavu, koja se u nebo dig- la i orlove nadletjela.“

„Nemam dara Davorova, ali ću se još osmjelti da vam ispričam sve to. I ako ti, Srbine, ne bude ova priča dobra, ako ne nadješ u njoj što si oče- kivao, — ne vjeruj da stari naši ne počinuše velika djela. Vjeruj bolje da su huda vremena nastala; da se potomci slavnih predaka izmetnuše i ne će oni ni i ne umiju već ni da proslave slav-

na djela slavne prošlosti svoje!“... „Jer su stare pjesme slatke kao med i mile kao slavujevu pjevanje, kad ga povjetarac donese do nas pomije- šana s mirisom ružinim i tihim zvjez- danim noćima. A duša naša željna je pjesme, kao žedna njiva kiše, kao cvjetna polja rose jutnje, kao mrazno drvo toplih zraka sunčanih.“

No jezik je jedino, čime se odlika- ju te gogoljski patetične historijske fantazije. Njihov vječni patos umara. Ni traga historijskomu realizmu, Bez- bojne. U tim junacima nena ni kaplje onoga silnoga života, što ključa i eks- plodira rabelaiskom radošću u komič- nim pričama.

„Lijepi znanče, vjerujem ti, da si taj, za koga se kažeš, ali se bojim da te pusta dokolica ne navodi da mi osjećaje svoje kazuješ. Ja sam sumor- na djevojka, — ko će mene milovati? Ne budi mi, Vojislave, osjećaje da ne budem još nesretnija! Tako ti nesreće i moje i tvoje, ne bud osjećaje te, jer kako da ti vjerujem pri prvom sa- stanku našem?“

Tako, kao u sentimentalnom funt- romanu, govori jedna vjerenica iz sre- dine srednjega vijeka. U Tarasu-Bul- bi nesumnjivo ima više pravoga živa- ta. Sremac nije trebao postavljati nam na ugled iščeznule kulturne tipove, jer ih ne poznavaše. Novomu vremenu je uzor samo nov čovjek. Tražiti u proš-losti „izgublenu sreću“ naivnost je. Ne znam, po čemu bi rezultat moral- nog historijskog proučavanja bio opti- mističniji od proučavanja modernosti. Ako savremeno čovječanstvo nije bo- lje od predjašnjih, gore za cijelo nije. „Pregledate li povijest svijeta, vidite slabosti kažnjene, ali velike zločine

srečne i svijet je velika pozornica raz- bojništva...“ (Voltaire.)

Sremčev historijski popularizator- ski rad nije dakle od većeg interesa. Njegova književnička reputacija datira tek od Ivkove Slave (1895.). Najbolje knjige stvaraju se često kao ljudi: ne baš ozbiljno. Sremac je komičan realist i kao takav će ostati pored Ljub. Nenadovića, Ljubiše, Olišića i Matavulja. Sterije Popovića, Triškovića i Nušića.

Otkriće pokojnikova prijatelja Vladisl. Ribnikara o oskudnosti Srem- čeve fantazije vrlo je važno i poučno. Aristofan veći za Euripida, da mu kod tragedija pomagao sluga Kefison. Ne ću biti tako zloban, ali Sremac kompo- novaoše nesamostalno, kao narodni pjesnici: slajući u cjelinu anekdote, zbog kojih jamačno kao i zbog hvata- nja tipova (étude des moeurs) posje- čivaše zabačene kafanice i ulice. In- vencija je tudja, obrada je njegova. Originalan stil čini te zaboravljamo slabu arhitektoniku tih priča, koje su „izmarširale kao banatska djevojka, obukavši po najvećoj žezi deset svojih svilenih sukanja“ — kako konstatovah u recenziji Limunacije godine 1896.

Sremac je detaljist, epizodist prvoga reda, dakle impresionist, i tu mu je sva snaga. Notira karakterističnu pojedinost, gest, izraz, pa ga transfor- miraj i defiguriše sve do karikature. Njegovom realizmu, kao Flaubertovom i ruskom, ne izbjegava ni najmanja fi- zička sitnica. Sitnoslikar kao Clovio „il mimeicid“. Sala mu je slikovita, crtanje plastično, mimičko, lapidarno i dok on posmatra tačnom minuoznoš- ću Baltazara Dennera, nacrta je kratak i rapidan kao pariska ili japanska ka- rikatura. „Izvuče svoj nabubrela šlai-

ka. Dok je on još u veliko bio zauzet ratovanjem na drugoj strani, izbio je u njemačkom carstvu 1618. godine strašni tridesetogodišnji rat. Ometan ratovanjem u Poljskoj, on se naravno u prvi mah nije mogao odavati pozivu u pomoć, koji su kao najmoćnijem jednovjerniku bili uputili protestantski vladari u Njemačkoj, ali je ipak pažljivo posmatrao razvoj ratnih i političkih događaja u Njemačkoj, očekujući čas, da se i sam umiješa, na šta su ga u ostalom stalno hrabrili i Holandija i katolička Francuska, ova posljednja naravno iz političkih razloga. Francuska, kojoj je mnogo bilo stalo, da oslabi moć njemačkoga carskog doma, živo se zauzimala za to, da Gustavu Adolfu odriješti ruke za stupanje u akciju. Tako je francuskim posredovanjem 1629. godine došlo do primirja između Poljske i Švedske, te se Gustav Adolf počeo otvoreno spremati na pohod u Njemačku. U to doba tridesetogodišnjeg rata protestanti su već bili gotovo potpuno podlegli. Vojvoda waldsteinski (wallensteinski) bio je potukao sve protestantske vladare i danskog kralja Kristijana, koji im je bio pošao u pomoć i bio je osvojio svu sjevernu Njemačku do baltičkih obala. Koliko je god tačno, da Gustav Adolf nije pošao u rat isključivo iz svjerskog oduševljenja, da pomogne svojoj jednovjernicima, toliko opet griješiti oni, koji mu odriču svaki idealizam i pripisuju isključivo imperijalističke protjeve. 5. jula 1630. godine on se iskrcava sa 13.000 ljudi, — koju je vojsku ubrzo povećao pojačanjima iz baltičkih pokrajina, — na njemačkom zemljištu. Najmoćniji carev vojskovođa, pobjedonosni vojvoda waldsteinski bio je kao nezadovoljan dao ostavku na komandu i povukao se na svoja imanja. Gustav Adolf lako je zauzeo Mecklenburšku i Pomorje i htio je poći u pomoć jakom i bogatom protestantskom gradu Magdeburgu, što ga je opsjedajivao carski vojskovođa Tilly. No protestantski kneževi brandenburški i saksonski, koji su zadržali od mijesanja ovog njemačkog vladara i njegovih ciljeva, nisu se nikako usudjivali, da dopuste vojsci Gustava Adolfa prolazanje kroz svoje države. Tako je Tilly stigao da zauzme Magdeburg. Sada, vidjevši se na ivici propasti, svi protestantski vladari listom pristupili su Gustavu Adolfa, u kojemu su gledali posljednjeg svog zaštitnika. Najzad i kneževi brandenburški i saksonski zaključili su savez sa njime. 23. januara 1631. godine Francuska se zasebnim ugovorom obvezala, da novčano potpomogne švedskog kralja. Sad Gustav Adolf energično stupi u borbu. 17. novembra 1631. godine potuče Tilly-a u velikoj i krvavoj bitci na Breitenfeldu blizu Leipziga, o kojoj smo govorili povodom njene godišnjice. Ovom bitkom potpala je cijela sjeverna Njemačka pod protestante, a Gustav Adolf krete dalje na jug. U Mainz sazrijela je kod njega misao, da od sjeverne Njemačke stvori protestantsku saveznu državu, kojoj bi on bio vrhovni protektor, na koji bi način Švedska postala jedna od prvih velikih sila u Evropi. Marta 1632. godine Gustav Adolf ponovo otpoče vojne operacije i krenu na Bavariku. Tilly se povlačio pred njime i dao je otpora tek u bitci na rijeci Lechu, da bi odbranio bavarsku prijestolnicu München. Gustav Adolf i tu potuče Tilly-a (koji je sam poginuo u borbi), forsira prolaz preko rijeke i udje sredinom maja u München. Kada je Gustav Adolf već počeo prijetiti i Ceskoj, vojvoda waldsteinski dade se na javite jade skloniti

ti, da opet primi vrhovnu komandu. Podje u susret Švedskom kralju, koji je izbjegavao bitku s njime. Objie se se vojske pred Nürnbergom ušančile jedna prema drugoj i ostale su dva mjeseca u svojim položajima. U jedan mah Gustav Adolf je pokušavao, da zauzme Waldsteinov utvrđeni logor ali bude odbijen. Zatim Gustav Adolf krenu u Švapsku, vjerovatno, da namami carsku vojsku za sobom i da je u zgodni čas napadne. Ali kada je čuo, da je vojvoda waldsteinski upao u Saksonsku, on u Erfurtu prikupi sve svoje trupe i forsiranom maršem podje u pomoć svome savezniku, saksonskom knezu. 16. novembra 1632. god. dakle skoro tačno na godišnjicu breitenfeldske bitke, a kod Lützena blizu Leipziga, dakle nedaleko od prišta one prve bitke, dodje do krvavog sukoba između obiju znamenitih vojskovođa. Vojvoda waldsteinski bude pobijedjen, ali Gustav Adolf sam pogine u bitci. Ovim su protestanti izgubili svog najenergичnijeg i najsposobnijeg vodju, ali se tridesetogodišnji rat ipak još otegao sve do 1648. god. Gustav Adolf bio je jedinstven karakter: Skroman, blag i iskren, a rijedak junak u borbi. Bio je oduševljen protestant, ali zato ipak širokih pogleda i vjerski tolerantan. Kako u njegovoj domovini, tako i u Njemačkoj podignuti su mu mnogi spomenici.

Traži se porodica ratnog zarobljenika.
Porodica umrlog ratnog zarobljenika Lazara Tomića, poziva se da dodje u sudsko odjeljenje opštine grada Beograda, radi izvjesnog hitnog obavještenja.

Veliki prilog za beogradsku sirotinju.
Gospodin Radovanović trgovac, član velike trgovačke firme u Beogradu Radovanović i Mihajlović poslao je sirotinjskom odjeljenju opštine grada Beograda svotu od 1.000.— kruna, da se kao njihov prilog polijeli beogradske sirotinje.

† Mara-Lala M. Z. Popović.
Preksino je preminula uzavazena i plemenita gospođa Mara-Lala N. Z. Popović, u 68. godini starosti. Pokojnica je uvijek bila uzor, u cijeloj velikoj porodici kuće Braće N. Z. Popovića, a uz to bila je dobra srea i mnogog siromaha pomogla po onoj narodnoj poslovi: „Što daje desnica, da ne zna lijevac“. Pogreb pokojnice biće danas u 2 sata poslije podne, a opjelo u Sabornoj Crkvi. Bog da prosti dobru dusu!

Časničko veče u vojnom kinematografu.
Danas je u c. i k. vojnom kinematografu u Kralja Milana ulici br. 56 (Koloseum) časničko veče. Rasporod je vanredno biran. Među ostalim prikazivaće se i uspješna drama „Aphrodita“ u 4 čina.

Dar sirotinji beogradske djece.
Domu sirotne djece u Beogradu poklonio je gospodin Rajko Stojanović, bombondžija u Beogradu, Staroerckvena ulica 59 i to prigodom davanja dvogodišnjeg pomena svome bratu Milošu dar od stoćin kruna. Plemenit darovaocu srdačna hvala

Najviša cijena kupusu.
Kao što smo javili, po naredbi glavne vojne gubernije u Srbiji, odobeno je, da se građansko stanovništvo u Beogradu može snabdjevati s kupusom za svoju ličnu upotrebu iz okruga beogradske, pošto je kupus od strane vojnih vlasti pušten u slobodnu prodaju.
Ovim se obavješta građanstvo: da je najviša prodajna cijena kupusa određena po 1 krunu od kilograma, i svako prekoračenje ove cijene biće najstrožije kažnjeno.

ti“ u Ivkovo Slavi je bivši glumac Rajčević. Sremac je radio kao Moliere, koji je (po Taillemantu) naslikao Mizantropa po živom vojvodi Montausieru, a Tartuffica (kako tvrdi Saint-Sirvan) po opatu Roquetteu. Model Kalče je danas popularan u Srbiji kao don Khot i Tartarin.

„Neko je komičan samo u služaju da to ne zna.“ (Baudelaire). Sremac toliko izlazi iz svoje pripovjedačke rezerve, časkajući s čitateljem, da time dobivaju njegove šale kao nešto proračunano na efekt, afektirano, svjesno i namješteno, gubeći snagu nenadnosti i naivnosti. Tko se divi i smije svojim dosjetkama, oslabljeva im snagu. Sremac ima nekoliko dosjetaka i šaljivili situacija, koje forsira, opetuje, uzimajući ih tako svježinu, jer komičnost ne podnosi epskih repetacija. Dosjetka živi kao čovjek: samo jedanput. Opetovana dosjetka nije više dosjetka. Tako se usporodjivanje s pustolovnim čeljadetom i zlo adresovanim pismom nalazi u Limunaciji i Zoni Zamfirovoj. Biolozi i ablozoi se ironijski spominju na više mjesta. Pop Čiri rin smiješni i razbojnički mačak uskršava u Božićnoj Pečenici. Slika začudjenosti opetuje se u istoj priči: „Orestije, koji je vanredno pevao i katio i dizao obrve pri pojanju čak i na teme“. — Oho! — reče pop Čira i diže obrve čak pod čeljusju“. Onaj donjuanski kokot u Ivkovo Slavi kukurijeće još u Limunaciji i u Pop Čiri i Spiru. Majmun iz Vukadina je glavni junak u Gjokici. Već vječna „somotska jaka“ je vječan pribor modernog srpskog humora. I vulgarna šala čuškanka

igra kod Sremca odvije važnu ulogu. Samo u Vukadinu opisuju se vrela šamari tri puta na široko, a čuška je vrhunac zapleta u Pop Čiri i Spiru, kao bitine što su glavna tema i finale u Micu i Micici. U Limunaciji ima dijete isti glas kao žabac u Pop Čiri i Spiru: „ima giasinu ko bik“. Vrhunac komedije je i u Limunaciji i u Ivkovo Slavi rečitovanje otužnog „Lude“. Dositijeva „kad se jede, treba čitati“ citirana je u dvjema pričama. Ali ne samo dosjetke i događaji, već i neki tipovi se opetuju. Svaka priča ima svoga clouna, harlekina, Pierotta, Graziosa. Takav je bouffon putujući glumac u Limunaciji i Ivkovo Slavi, učitelj u Dim u Dim — i u Limunaciji i t. d. Pijanka, gozba, veselje je glavni sive Ivkove Slave, Limunacije, Pop Čire i Pop Spire i kac kafanski dim u odijelu provlači se kroz većinu priča.
(Nastaviće se.)

Književni prijedlog
„Izložba“ književno-umetnički ilustrirani časopis tiskan ćirilicom, počeo izlaziti od nove godine u Vršku (Ugarska) dvaput u mjesec. „Izložba“ je sakupila oko sebe sve bolje književničke i umetničke, tako da će u svakom pogledu moći odgovoriti današnjem visokom nivou književnih časopisa. — Pošto će se „Izložba“ tiskati samo u 1000 primeraka, stim docna stignute preplate vratite se natrag. Preplata na četvrt godine 4 kruna. — Administracija rado stupa u pregovore sa knjižarama i preprodavcima. — Ručopisi kao i preplata valja se slati na: Borislav Petrović, poručnik, Versecz (Ugarska) Pancsovai ut. 27.

Izgubljeno.

Izgubljen je željezni prsten sa zlatnim umetkom i urezanim slovima „Kmdo I. R. 73“. Pošteno se nalazač umoljava, da ovaj prsten uz nagradu preda odjeljenju za primanje oglasa „Beogradske Novine“, Knez Mihajlova ulica 8.

Pobjeglo kuće.

Pobjeglo je jedno malo crno kuće, koje čuje na imo „Gisbesz“. Može se uz dobru nagradu predati u Prete Mateje ulica 60.

Vrijeme na Balkanu.

Albanska obala i zapadna Mačedonija pokriveno. Ostalo područje oblačno do vedro. Mjestimice magle.

Dnevna temperatura.

18. decembra: Maksimum u sjenci 11,2 (prema predjašnjem danu toplje za 6,4), na suncu 19,0 (toplje za 11,—). Temperatura zemljane površine 6,9 (toplje za 3,8). Minimum 3,2 (toplje za 3,4) po Celziju.

Razne vijesti.

Pirinač iz osvojenih krajeva Italije na Rijeci.

Na Rijeku je stiglo prvih 40 vagona pirinača iz Udine (Videm) iz Italije. Pirinač je dopremljen u riječku tvornicu za pirinač na luštenje. Navodno da će stići još veće količine, tako da bi početkom narednog mjeseca bile opskrbljene pirinačom barem sve bolnice.

A. Grim:

TAJANSTVENA OTMICA.

(Nastavak).

„Divim se hladnokrvnosti i umjerenosti, koju ste pokazali, rekoh joj usrdnim tonom, „moram vam reći, da ste najplemenitija i najhrabrija djevojka, na koju sam ikada do sad naišao“.

Ona pocrveni i odbi moju pohvalu. „Danas su oni prvi put pokušali takvo djelo“, odgovori ona, obarajući oči. „Ono, tudjih su novaca već više puta uzimali, ali još nikada nisu kome bilo radili o glavi. No noćas su se bili odlučili baš i na ubijstvo, pošto su vas kroz neku rupicu u zidu bili posmatrali, kako vadite novac iz džepa. Onaj silni novac, što su ga vidjeli kod vas, zavrtio im je mozak; oni su se ozbiljno bili riješili, da vaše djelo ubiju i da vas i vašeg konja bace u provaliju, da bi svijet mislio, da ste se nesretnim slučajem strmoglavili u ponor, ako bi vas našao. Srećom sam ja bila čula njihov razgovor, pa dok su njih dvojica otišli u štalu, da osedlaju vašeg konja, ja sam dotrčala kod vas, da vas probudim. Bilo je neophodno potrebno, da ja uzmem novac kod sebe, inače bi vam život bio u opasnosti. Eto, sad znate sve“, završi ona ustručavajući se, „ali, molim vas!... nemojte zaboravljati, da su mi ona dvojica... otac i brat“.

„Budite bez brige“, rekoh ja, „neću nikom ništa govoriti“.

Ona se tužno nasmiješi i zahvali mi.

Poslije nekog vremena ja ću joj reći: „Bože, ali ste zle sudbine... što mora da vam je težak i gorak život!“

Ona me svojim tavnim očima nekako čudno pogleda i tiho odgovori: „Rodila sam se, da se mučim i patim, ali ne da budem saučesnik u zločinu“.

Kad je izgovorila riječ „zločin“ bilo joj je kao da je neko nožem ubo; toga časa mogao sam na njenom licu opaziti izraz toliko teškog bola, da me

„Jedro“ list za pomorstvo. Od ove ugledne revije, kao organa pomorskog društva u Sarajevu, izašao je pod uredništvom hrvatskog književnika Ive pl. Dobržanskog 10. broj sa slijedećim sadržajem: Priprema brodarstva za rad poslije rata. — Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo na Rijeci. — U Dražici, pripovijest iz ribarskog života, piše Don Marko Vezjić. Jadrtovac—Šibenik (Svršetak). — Engleska priznanja o uspjehu ronilica. — Svjetska trgovačka mornarica. — Američka flotila razarača za Evropu, napisao linijski poručnik Eno Descovich. — Primanje u c. i k. ratnu mornaricu. — Iz pomorskog narodnog vjerovanja Hrvata: Majka i kćer postale morske vještice, narodna iz Konavla, zabilježila Josipa Bajo. — Sinje more, narodna iz Spljeta, zabilježila Josipa Bajo. — Listak.

HALI PODLISTAK.

Tutkalo zamjena za kaučuk.

Njemačkom profesorom J. Traubeu je uspjelo, da iz otvrdnutog tutkala (kelja) načini cijevi, koje se u mnogim slučajevima mogu upotrebiti umjesto cijevi od kaučuka. Za neke su svrhe ovakve cijevi (poznate su pod imenom „sonjatin-cijevi“) bolje od kaučukastih osobito radi stalnosti u višim temperaturama; druge su im prednosti, što se brzo ne lome, što mogu podnijeti visoke tlakove i što su jeftine. Sonjatin-cijevi mogu se dobro upotrebiti za plinove, petrolej i benzin dok ih nasuproto voda pomalo izjeda.

Njemački večernji izvještaj.

Kb. Berlin, 18. decembra. Wolfiov ured javlja: U uspješnim borbama u području istočno od Brente zarobile su austro-ugarske čete više od 1000 Talijana. Osujećeni su talijanski napadi na Monte Solavolo. S ostalih bojišta nema da se javi ničeg novog.

ZASTUPNICI AUSTRO-UGARSKOG Vrhovnog ZAPOVJEDNIŠTVA KOD PREGOVORA O MIRU.

Kb. Beč, 18. decembra. Iz glavnog stana za ratnu štampu javljaju: Kod pregovora za mir u Brest-Litovsku, koji će započeti skorih dana, zastupaće c. i k. vrhovno vojno zapovjedništvo, zapovjednik i zapovijedajući general 23. vojnog zbora, maršal pl. Čičerić. Njemu su pridijeljeni: potpukovnik u glavnom stožeru Pokorny, major u glavnom stožeru Glaise, major u glavnom stožeru pl. Horstenau i korvetni kapetan Wulfi, dalje lični odjutant natporučnik Uhmann, Maršal pl. Čičerić otputovaće sutra poslije podne u Brest-Litovsk.

NJEMAČKI DRŽAVNI KANCELAR U GLAVNOM STANU.

Kb. Berlin, 18. decembra. Državni kancelar prof Hertling i državni tajnik dr. pl. Kuhlmann otputovali su u glavni stan.

je bilo iskreno žao. Koliko li je ova jedna djevojka do sada već morala da propati u društvu takvoga oca i brata.

„Ta zar ste prinudjeni —“ zapitah je ja pun saučesća, ali ona me preklade: „Nisam, nisam ni najmanje. Ina stvari, koje prekladaju i najteže prirodne veze. Ja nikako ne mogu biti vezana za nešto, što će mi obraz okaljati“, reče ona tako mirno, kao da je to najobičnija stvar na svijetu, „pa stoga se nikad neću ni vratiti u onu kuću“.

„Ali kada ćete?“ zapitah je ja, bacajući pogled na njeno bijedno odjelo. „Šta mislite da radite? Vi ste još tako mladi“.

„Da, mlada sam, ali sam vrlo jaka“, odgovori ona osmijehom, koji je kao sunčani zrak obasjavao cijelo njeno lice. „Što se mene tiče, možete biti bez brige“.

Time je bio završen naš razgovor. Ali kada je po svanuću nadjoh u kuhinji, gdje čita neku knjigu, koja je po svome predmetu daleko prelazila granice znanja, koje odgovara njenim godinama i obrazovanju, što ga je mogla steći u roditeljskom domu, ja je zapitah, povodeći se za jednom trenutnom misli, koja mi je toga časa bila simula kroz glavu, ne osjeća li ona želju za školovanjem i obrazovanjem.

„O, gospodine, ne znam šta bih dala za to, kad bih mogla naučiti ono, što znaju druge djevojke“.

Ja se zamislih. Zbilja, ovdje mi se ne samo ukazivala prilika da se pokazem blagodarom djevojci, koja mi je bila spasla život, već jednovremeno i da učinim dobro djelo jednom i napuštenom stvorenju, koje se radi mene bilo odreklo svoga doma i koje je sada bilo napušteno i bez ikakve zaštite. Da li sam smio ostaviti tu djevojku svojoj sudbini? Ne, već je bila moja dužnost da vodim računa o njenoj budućnosti, da se postaram, da ona ne postane žrtva svoje velikodušnosti i svoga poštenja.

Poslije podužeg savjetovanja sa njome, u čijem toku sam imao mnogo da se borim sa njenim ponosom, koji joj nije dopuštao da ma šta primi od mene, mi se najzad sporazumjesmo, da ona stupa što je moguće prije u neki zavod za vaspitanje u londonskoj okolini, čiju sam upravnicu slučajno poznao. U međuvremenu htjela je ona pošto prvo potražiti kakvu službu, da bi mogla sama zaraditi novaca radi nabavljanja najpotrebnijih stvari.

(Nastaviće se.)

Narodna privreda.

Prva hrvatska štedionica.

U sjednici ravnateljstva toga zavoda obdržanoj 11. ovog mj. u Zagrebu stvoren je zaključak, da se obzirom na neprestani porast poslovanja, koji u središnjici toli u podružnicama, povisi dionička glavnica zavoda za daljnjih K 5,000.000 t. j. na K 15,000.000 izdanjem od 2500 komada novih dionica po nom. K 2000. — Glavna skupština, koja bi imala to povišenje dioničke glavnice odobriti, biće sazvana za 3. siječanj (januar) 1918., dok će ravnateljstvo nakon toga ustanoviti rok, u kojem će se nova emisija dionica provesti. Stari dioničari imaju pravo na dvije stare dionice optirati jednu novu uz cijenu od K 6000.

Nakon toga povišenja imati će Prva hrvatska štedionica dioničku glavnicu od K 15,000.000 i pričuvene zaklade od K 27,000.000.

Poslijednje brzojavne vijesti.

Njemački večernji izvještaj.

Kb. Berlin, 18. decembra. U uspješnim borbama u području istočno od Brente zarobile su austro-ugarske čete više od 1000 Talijana. Osujećeni su talijanski napadi na Monte Solavolo. S ostalih bojišta nema da se javi ničeg novog.

ZASTUPNICI AUSTRO-UGARSKOG Vrhovnog ZAPOVJEDNIŠTVA KOD PREGOVORA O MIRU.

Kb. Beč, 18. decembra. Iz glavnog stana za ratnu štampu javljaju: Kod pregovora za mir u Brest-Litovsku, koji će započeti skorih dana, zastupaće c. i k. vrhovno vojno zapovjedništvo, zapovjednik i zapovijedajući general 23. vojnog zbora, maršal pl. Čičerić. Njemu su pridijeljeni: potpukovnik u glavnom stožeru Pokorny, major u glavnom stožeru Glaise, major u glavnom stožeru pl. Horstenau i korvetni kapetan Wulfi, dalje lični odjutant natporučnik Uhmann, Maršal pl. Čičerić otputovaće sutra poslije podne u Brest-Litovsk.

NJEMAČKI DRŽAVNI KANCELAR U GLAVNOM STANU.

Kb. Berlin, 18. decembra. Državni kancelar prof Hertling i državni tajnik dr. pl. Kuhlmann otputovali su u glavni stan.

ODLUČNO DRŽANJE RUSIJE PREMA SPORAZUMNIM SILAMA.

Ili će sporazumne sile pregovarati o miru, ili će se anulirati svi spoljni zajmovi.

Kb. Amsterdam, 18. decembra. Prema „Telegraafu“ javljaju „Times“ iz Petrograda, da će narodni povjerenici anulirati sve spoljne zajmove, čim se ustanovi, da saveznici Rusije ne će sudjelovati kod pregovora za mir.

IZMJENA GRADJANSKIH ZAROBLJENIKA I INVALIDA IZMEDJU RUSIJE I SREDIŠNJIH VLASTI, TE POBOLJŠANJE STANJA OBOSTRANIH RATNIH ZAROBLJENIKA.

Kb. Beč, 18. decembra. Povodom zaključenja primirja u Brest-Litovsku ugovoreno je između Njemačke, Austro-Ugarske, Bugarske i Turske s jedne strane, a Rusije s druge strane, da se povedu što brži pregovori u svrhu neposredne izmjene gradjanskih zarobljenika i invalida, te da se svom brzinom sve učini kako bi se poboljšalo stanje obostranih ratnih zarobljenika. Dalje, da se u svrhu ponovnog uspostavljanja poštanskog i trgovačkog prometa u okviru primirjem utračenih granica inadu što je brže moguće ugovoriti privremena ulanačenja. Da se sve to uredi, ina se u Petrogradu sastali mješovita komisija obih strana. U tu svrhu za to iz raznih kompetentnih nadležstva određeni delegati Austro-Ugarske i 19. ov. mj. otputovali u Petrograd.

KACLEROVIĆ ZAHITIJEVA OD SRPSKE VLADE ZAKLJUČENJE MIRA.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“) Berlin, 18. decembra.

Prema brzojavnoj vijesti „Deutsche Tageszeitung“ iz Zeneve, sastavio je srpski poslanik Kaclerović proglas srpske socijal-demokratske stranke, kojim se od srpske vlade zahtijeva, da odmah udje u pregovore u svrhu zaključenja neodložnog mira na temelju lozinke, koju je izdala ruska vlada.

I UKRAJINA ZA NEODLOŽNI MIR.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“) Rotterdam, 18. decembra.

(Reuterova vijest.) Iz Petrograda javljaju: Ukrajinski list „Djelo“ saopštava, da se ukrajinski središnji savjet zalaže za neodložni mir. On je zaključio, da se na rumunjski jugozapadni front odašle zastupnici ukrajinskog glavnog sekretarijata u svrhu učestvovanja kod pregovora o miru sa strane ukrajinske republike.

PRED REVIZIJOM RATNIH CILJEVA SPORAZUMA?

Kb. Amsterdam, 18. decembra. „Algemeen Handelsblad“ („javljaju Londona: U srijedu će se u domu održati rasprava o ratnim ciljevima. Na vladu će biti izvršen odličan pritisak, da obznanji engleske ratne ciljeve. Javno je mišljenje Amerike, kako se javlja, za jasno ustanovljenje ratnih ciljeva sporazuma. Nadaju se, da će ministar predsjednik Lloyd George ili ministar spolnih poslova Balfour dati izjavu o tome. Radnička stranka zahtijeva jednoglasno reviziju ratnih ciljeva.

AFERA CAILLAUX.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“) Ženeva, 18. decembra.

Iz Parisa javljaju: Odbor je francuske komore zaključio sa 9 glasova (2 su se člana ustegla od glasanja), da se parlamentarni imunitet Cail-lauxa i Lostalota ukine.

FINSKA — NEUTRALNA.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“) Ženeva, 18. decembra.

Havas javlja iz Stockholma: Finska namjerava, da objavi svoju neutralnost.

„ZEIT“ — PRODANA.

Kb. Beč, 18. decembra. „Zeit“ javlja, da je prešla u ruke novog udruženja.

Zvanične objave.

Br. 27222. OBJAVA.

U vezi naredbe vojne glavne gubernije odjeljak 5, broj 28965 od 6. oktobra 1917., po kome je na cijeloj okupiranoj teritoriji zabranjeno klanje svinja, imaju svi sopstvenici svinja grada Beograda sa podnošajem popisne liste o broju i stanju stoke isto prijaviti u Središnici za iskorišćenje žetve — E. V. Z. Knez Mihailova ulica broj 19.

Ova popisna vrši se iz razloga, pošto postoji namjera, da se u Beogradu klanje svinja ukine radi unapređenja — opskrbe — snabdjevanja namirnica pojedinih kuća. Sve dotle, dok pojedini sopstvenici sa dozvolom ne budu snabdjeveni, ima zabrana za klanje svinja takodje za grad Beograd svoju važnost.

Beograd, 13. decembra 1917. Molisch, m. p., okružni zapovjednik.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mail oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mail oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

ZUBNI-ATELJE
J. SIDVERCA
DIPLOMIRANI DENTIST
Beograd, Kralj Milana ul. 57.

Frizerskog pomoćnika
ili starijeg učenika potrebujem
odmah. Plata po dogovoru.
Jakovljević frizer, Balkanska
ulica br. 23. 34359-3

Traži se
djevojka ili mladija žena za
posluživanje. Uplatiti u Kos-
majskoj ulici br. 45, kod na-
stojnika kuće. 34353-3

Stanovi.
U blizini Klanice
traži se elegantno namještena
soba sa ulice, potpuno zaseb-
nim ulazom, sa električnim os-
vjetljenjem. Ponuda pod „u-
dobno 677.“ administraciji
ovog lista. 34342-4

Stan
34340-4
sa ulice, dvije sobe, kuhinja
i predobija, u Poslaničkoj
(Krunskoj) ulici br. 50. Izdaje
se odmah. Za uslove upitati
u istoj kući ili kod g. Svetoz-
ara Veselinovića, herihitera,
Makedonska ul. br. 20.

Razno.
IZGUBLJENO
Juče 17. ov. mj. u 11 sati
prije podne, izgubljeno je na
ug u ulice Miloša Pocerca od
broja 13. do 19. jedan kožna-
ti ovratnik (Peltzkragen) po-
stavljen. Molim se pošten nala-
žati, da donese nadjeno u Mi-
loša Velikog ulicu broj 45,
gdje će po predaji dobiti do-
bru nagradu. 34358-6

Stojanović Draga B.
učiteljica iz sela Dol. Trepče,
okruza Rudničkog, da se javi
tačnom adresom ili lično, Vasi
Simiću, učitelju u Palanci,
okruza Smederevskog, radi
prijava novčanit pošiljaka. 34347-5

NA ZNANJE
svima zainteresovanima, da
sam opet u Grödingu kod Salz-
burga, Dobrivoj Kostić. A-2823-5

PREDAVANJA
Dajem satove
učenicima osn. škole. Gvozden
Jovanović, učitelj. Kopaonička
ulica br. 12. 34357-7

KORESPONDENCIJA.
Jovanu Premoviću. Gene-
va. Da dostavi preko Steve
Ačimovića, advokata Geneva,
Hotel Terminus. Moj pokojni
muž Zdravko Petrović, iz Pau-
na, bio je policijski pisar u
sreću mlađskom okrugu breg-
alničkom, pa je od teške bo-
lesti umro 4. novembra 1913.
god. u štijskoj bolnici. Pa
pošto nisam do sada dobila
nikakve pomoći ni meni ni
djeci, to pokorno molim naše
prijatelje da mi ukažu i poš-
alju, u novcu, u koliko je mo-
guće da bi i ja mogla opstati
sa mojom sirom djecom, po-
što vidim da sve moje druge
od takove strane žive. Blago-
darna jesam Jelka udova po-
kojnog Zdravka Petrovića iz
Pauna. A-2824-8

Naručite
KALENDARE
za 1918. god.

U našoj nakladi izašli su sljedeći KALENDARI:

BOSANSKI PRIJATELJ, narod. kal.
ZEMAN, muslimanski kal.
VAKAT,
BOSAN. VOJNIČKI KALENDAR

Cijena
80 hel.

Osim toga ćirilicom:
SIMO MILUTINOVIĆ
KRAJIŠNIK
TEŽAK
NJIVA
GRANIČAR

Cijena
80 hel.

VUK KARADZIC, Vel. narod. kal. K 1,40
Dobivaju se u svim knjižarama i trafikama ili u na-
kladnoj knjižari
D. & A. KAJON, SARAJEVO
Preprodavcima veliki rabat. 987

ODOBREN OD C. I. K. GUBERNIJE
SRPSKI DZEPNI
KALENDAR
1918

IZDANJE ŠTAMPARIJE I RADIONICE KLIŠEA
VILJEMA KUNA
Beograd, Obilicev-Vijenac 35.

Štampan ćirilicom i latinicom u dve boje sa intere-
santnim tekstom, raznim tablicama i t. d.

GLAVNE PRODAJE:
Maričić i Janković, — Beograd, Knez Mihajlova 26.
Antonjević i Čuković, " " " 21.
Kosta V. Bić, " " " " 7.
Kralj Milana 7.
Solomona J. Koena, " " " " 24.
Knez Mihajlova 24.
Solomona Mesulama, " " " " 9.
Terazije 9.
Štamparija VILJEMA KUNA, Obilicev vijenac 35.

Trgovcima u unutrašnjosti skrećem pažnju da od-
mah učine porudžbine, pošto se kalendar brzo
rasprodaje. 991

Akcionarski kapital: EKSPOSITURA Rezerva:
K. 130.000.000.— K. 62.000.000.—
ENGLESKO-AUSTRIJSKE BANKE U BEOGRADU

posreduje pri odašiljanju novčanit pošiljaka — i telegrafskim putem — zarobljenicima
i interniranima preko zasebnog odjeljenja brzo, pažljivo i uz umjerenu nagradu. 399

EKSPOZITURA
MAGJARSKE ESKONTNE I MENJACKE BANKE
U BEOGRADU, KNEZ MIHAJLOVA ULICA BR. 32.

izvršuje isplate pismenim i telegraf.
skim putem ratnim zarobljenicima i
interniranim licima pod najpovoljnijim
uslovima. 34109

Savjetnik Ekspoziture Kosta J. Po-
pović Direktor Narodne Banke.

Javljam svojim srođnicima, prijateljima i poznanicima
da čemo svom milom jedincu, sinu i bratu

Vojinu — Voji

davati polu-godišnji parastos u petak 21. ov. mjeseca u Sa-
bornoj crkvi u 11 sati prije podne.
Beograd, Obilicev Venac br. 3. 34343

Ožalošćena porodica Rajković.

Naš mili i dobri
Vojslav A. Barlov

djak VI. god. vojno-tehničkog zavoda
ispustio je svoju mladjanu dušu daleko od svoga brata, sestara i te-
taka u Pecsuhu, Ugarska, 12. novembra poslije teškog bolovanja u 22.
godini svoga života.

Izještavajući o ovom našem nenaknadnom gubitku sro-
dnike, drugove i poznanike našeg dragog Voje, izještavamo u isto
vrijeme, da čemo mu 22. decembra t. g. u 10 sati prije podne davati
40-dnevni pomen u jagodinskoj staroj crkvi.
Jagodina, 1917. god.

Ožalošćeni:

baba: Kata; brat: Vlada; sestre: Perka i Kajče; tetke: Jelena
Isajlovićka, Polka i Persa i ostala rodbina. 34341

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Kartu vašu u kojoj mi javlja-
te o zdravlju mogla dobroga miža
Vladimira Krsmanovića, i da
je stigao u Marselj, primila sam
i veliko vam hvala. Molim do-
stavite mi, da sam živa i
zdrava i da mi je dobro u
zavodu, samo tugujem za njime.
Šaljem mu mnogo toplih poz-
drava i vas poštujem i pozdra-
vljam. Tereza Krsmanović upra-
viteljica u Domu staraca i sta-
rica i domu sročadi Bogojavl-
jenska ulica br. 14. Beograd.

U našem prevelikom bolu i tuzi za izgubljenim našim milim
i dragim sinom, bratom i sestrićem

Miloradom Stojanovićem

biv. gimnazist
koji je preminuo 11. a sahranjen 13. ovog mjeseca. Nemožemo a da
ovim putem ne zagladarimo svima drugovima koji na ukazanoj
pažnji učestvovali na pjevanju pri opijelu našeg dragog Milorada.

Neka je hvala svima kolegama iz Crvenog Krsta i posestri-
mama koji na pokojnikov odar vijence položili, te nam time u neko-
liko naš preveliki bol ublažili.

Takodje neka je hvala svima onima, koji svojim prisustvom
uveličali pogreb te nam dragog pokojnika do vječne kuće ispratiše.
Beograd, decembra 1917.

Ožalošćeni:

34344
otac: Stanoje; mati: Draga; braća: Lazar i Kosta; ujaci: Dr. Djoka Jo-
vanović, Svetolik Jovanović i ostala mnogobrojna rodbina.

Sa neizmjernim bolom u duši, izvještavamo srodnike i
prijatelje, da je naš predobri i nikad neprežaljeni

Mihailo—Mika (Mikalac) Ž. Stefanović (Gjindja)

bivši hotelijer u Nišu,
ispustio svoju plemenitu dušu 26. avgusta, u Koppe Zeneva,
sahrnjen na grobu (Sveti Gjordje). Zahvalni smo niškom proti
i požarevačkom svešteniku, koji su našeg premilog Miku iz
počasti opjevali, kao i ostalima koji su nam saučešća izjavili
Beograd, decembra 1917. god.

Do groba nesretni:

otac Živko Stefanović (Gjindja); sestra Ljubica; braća: Dra-
goljub i Stevan; supruga Jovanika; sročić: Dušan i ostala
rodbina. 34335

ODREDBA NAREDBE O RASVJETI
možete se držati, a da ne umanjite učinak
osvjetljenja, ako upotrebite 992

TRINGSRAM POLU-WATT-LAMPE

sa 25, 40, 60 watta potroška struje.

Dr. MILLER
otvoriće svoju advokatsku kancelariju u
Zemunu, Gospodska ul. 7, I. sprat. 1032

Naša dobra i plemenita
Mara (Lala) N. Z. Popović
udova poč. Nikole Z. Popovića, biv. zlatara
preminula je 17. ov. mjeseca u 9 sati uveče u 67. godini života poslije kratkoga a teškoga bolovanja.
Izještavaju se srodnici i prijatelji, da će pogreb pokojničin biti danas u srijedu 19. ovog mjeseca u
2 sata poslije podne.
Stan: Kosmajaska ulica broj 24.
U Beogradu, 18. decembra 1917. godine.
Duboko ožalošćeni:
sinovi: Aca i Koča; kćeri: Julka, Draga, Ruža i Darinka; snahe: Ruža i Jovanka; unuci, unuke,
praunučići, zetovi i ostala mnogobrojna porodica.